

LBRIS

We know
books

SFÂNTUL NICOLAE
VELIMIROVICI
EPISCOPUL OHRIDEI ȘI JICEI

EVANGHELIA
BIRUITORULUI MORTII

CUGETĂRI ȘI PREDICI
LA ÎNVIEREA DOMNULUI

traducere din limba sârbă de
IONUȚ și SLADJANA GURGU

PREȘANIA

CUPRINS

pagina 006	EVANGHELIA BIRUITORULUI MORTII
pagina 020	CUGETĂRI ÎN PREAJMA ÎNVIERII DOMNULUI
pagina 046	JUDECĂTORII LUI HRISTOS
pagina 056	PREDICI
pagina 226	RUGĂCIUNI

EVANGHELIA BIRUITORULUI MORȚII

EVANGHELIA BIRUITORULUI MORȚII

Cei înghețați se strâng în jurul vetrei, cei flămânzi se adună în jurul mesei, cei chinuiți în bezna nopții îndelungate se bucură de ieșirea soarelui, cei sleiți de o luptă prea grea izbucnesc în strigăte de bucurie la vederea unei biruințe neașteptate.

O, Doamne înviat, cum prin Învierea Ta Te-ai făcut toate tuturor! O, Împărate preabogat, cum printr-un singur dar al Tău ai umplut toate mâinile goale întinse către cer! Se bucură cerul, se bucură și pământul. Se bucură cerul precum se bucură mama când își hrănește copiii flămânzi; se bucură pământul precum se bucură copiii când primesc hrana din mâinile mamei lor.

Biruința lui Hristos este singura biruință de care se pot bucura toate ființele omenești, de la cel dintâi zidit până la cel din urmă. Orice altă biruință pe pământ i-a despărțit și îi desparte pe oameni. Atunci când un împărat pământesc dobândește biruință asupra altui împărat, unul se bucură, iar celălalt se întristează. Atunci când un om îl biruie pe vecinul său, sub un acoperiș este cântec, iar sub altul plâns. Dar nu este bucurie de biruință pe pământ care să nu fie otrăvită de bucuria răuvoitoare: biruitorul pământesc se bucură deopotrivă de râsul său și de lacrimile celui învins. El nici nu bagă de seamă cum răutatea îi înjumătățește bucuria.

Când Tamerlan l-a biruit pe sultanul Baiazid, l-a pus într-o colivie de fier și, înaintea coliviei, a făcut ospăț și

petrecere. Rea-voința lui a fost toată bucuria lui; răutatea lui hrănea veselia lui. O, fraților, cât de scurtă este bucuria răuvoitoare! O, cum răutatea e hrană otrăvitoare pentru veselie!

Când domnitorul Ștefan de la Deceani l-a biruit pe țarul bulgar, n-a vrut să intre în pământul bulgăresc, nici să robească poporul bulgar, ci de pe câmpul de luptă s-a îndreptat spre o sihăstrie, ca să postească și să se roage lui Dumnezeu. Acest biruitor este mai nobil decât cel dintâi. Și totuși, nici această biruință, ca nicio biruință omenească, nu este fără ghimpele ei pentru cei biruiți. Chiar și cea mai nobilă biruință omenească seamănă cu un soare care ar revărsa cu o jumătate raze luminoase, iar cu cealaltă raze întunecate. Numai biruința lui Hristos este ca soarele care revarsă raze luminoase asupra tuturor celor ce stau sub el. Numai biruința lui Hristos umple toate inimile omenești cu o bucurie neîmpărțită. Numai ea este fără bucurie răuvoitoare și fără răutate.

O biruință tainică, veți spune? Da, dar în același timp vestită întregului neam omenesc, celor vii și celor morți.

O biruință mărinimoasă, veți spune? Da, și mai mult decât atât. Oare nu este mama mai mult decât mărinimoasă atunci când nu doar o dată sau de două ori își apără copiii de șerpi, ci, ca să-i scape pentru totdeauna, merge cu îndrăzneală chiar în cuibul șerpilor și îl arde cu foc?

O biruință vindecătoare, veți spune? Da, vindecătoare și mântuitoare în veacul veacurilor. Această biruință fără răutate îi mântuiește pe oameni de toate relele și îi face nemuritori – și îi face nemuritori și fără de păcat. Căci nemurirea fără nepătimire ar însemna doar o viață prelungită răului, o viață prelungită bucuriei răuvoitoare și răutății. Iar nemurirea împreună cu nepătimirea nasc o bucurie neîntinată și îi fac pe oameni frați ai prealuminioșilor îngeri ai lui Dumnezeu.

Cine să nu se bucure de biruința lui Hristos Domnul? Iată, El n-a biruit pentru Sine, ci pentru noi. Biruința Lui nu L-a făcut pe El nici mai mare, nici mai viu, nici mai bogat, ci pe noi. Biruința Lui nu este iubire de sine, ci dragoste; nu este răpire, ci dar. Biruitorii pământești își iau biruința, iar Hristos este singurul Care aduce biruința.¹ Niciun biruitor pământesc, fie împărat, fie căpetenie, nu voiește ca biruința să-i fie luată și dată altcuiva; numai Domnul cel Înviat dăruiește biruința Lui cu amândouă mâinile fiecăruia dintre noi și nu Se mânia, ci Se bucură când noi, prin biruința Lui, devenim biruitori – adică mai mari, mai vii și mai bogați decât suntem.

Biruințele pământești sunt mai frumoase când sunt privite de departe și mai urâte și mai respingătoare când

¹ Sintagma *a lua biruință*, atestată în româna veche, a fost folosită pentru a reda expresia sârbească *uzemu nobody* și pentru a păstra jocul de cuvinte al autorului: biruința pământescă este „luată,” pe când biruința lui Hristos este „adusă,” adică dăruită.

sunt cercetate de aproape; pe când despre biruința lui Hristos nu se poate spune când este mai frumoasă: privită de departe sau de aproape. Privind această biruință de departe, ne minunăm de ea ca de una fără seamăn în strălucire, frumusețe, curăție și putere mântuitoare. Privind-o însă de aproape, ne minunăm de ea din pricina înfricoșării vrăjmașilor care au fost zdrobiți prin ea, precum și din pricina mulțimii robilor care au fost sloboziți prin ea. Ziua de astăzi este, mai mult decât toate celelalte zile ale anului, închinată slăvirii și prăznuirii acestei biruințe a lui Hristos; de aceea se cuvine să privim această biruință de aproape, atât pentru o mai bună cunoaștere, cât și pentru o bucurie mai mare.

Să ne apropiem, așadar, de Domnul nostru cel Înviat și Biruitor și să ne întrebăm: întâi, pe cine a biruit El prin Învierea Sa? și al doilea, pe cine a slobozit El prin biruința Sa?

Prin Învierea Sa, Domnul a biruit cei doi mai aprigi vrăjmași ai vieții omenești și ai demnității omenești: moartea și păcatul. Acești doi vrăjmași ai neamului omenesc s-au născut încă de atunci când omul cel dintâi s-a înstrăinat de Dumnezeu, călcând porunca ascultării față de Ziditorul său. În Rai, omul nu știa nici de moarte, nici de păcat, nici de frică, nici de rușine. Căci, fiind lipit de Dumnezeu cel viu, omul nu avea cum să știe de moarte; și trăind în desăvârșită ascultare față de Dumnezeu, nu avea cum să știe de păcat. Iar unde nu se știe

de moarte, nu se știe nici de frică; și unde nu se știe de păcat, nu se știe nici de rușinea de păcat.

Îndată ce omul s-a abătut de la ascultarea cea mântuitoare față de Dumnezeu, frica și rușinea au intrat în el; s-a simțit nesfârșit de departe de Dumnezeu și a simțit coasa morții deasupra sa. De aceea, când Dumnezeu l-a strigat pe Adam și i-a zis: „Unde ești?”, el a răspuns: „Am auzit glasul Tău în rai și m-am temut, căci sunt gol, și m-am ascuns.” /Facere 3, 7-10/ Până atunci, glasul lui Dumnezeu îl întărea, îl bucura și îl făcea viu pe Adam; iar atunci, după săvârșirea păcatului, același glas al lui Dumnezeu îl slăbea, îl înfricoșa și îl amorțea. Până atunci, Adam se vedea îmbrăcat în veșmânt îngereșc al nemuririi, iar atunci s-a văzut pe sine, prin păcat, dezbrăcat, jefuit, înjosit asemenea dobitoacelor și micșorat asemenea piticilor.

Așa de groaznic este, fraților, și cel mai mic păcat al neascultării față de Dumnezeu! Înfricoșat de Dumnezeu, Adam s-a ascuns *printre pomii Raiului*, asemenea unei pisici blânde care se sălbăticește și fuge în munți, începând să se ascundă de stăpânul și hrănitorul ei. De la fapăturile necuvântătoare, peste care Adam stăpânise până atunci cu putere deplină, a început să caute apărare, în afara Apărătorului său. Un păcat a tras cu iuțeala fulgerului pe al doilea, al treilea, al sutelea și tot așa, până când omul, în cele din urmă, s-a îndobitocit și s-a asemănat pământului, cu trupul și cu sufletul. Drumul păcătos pe care a apucat Adam ducea spre pământ și

în pământ. De aceea cuvintele lui Dumnezeu: „căci pământ ești și în pământ te vei întoarce” /Facere 3, 19/ nu arată numai judecata lui Dumnezeu, ci și o prefacere deja începută și care grabnic au dus spre asemănarea cu pământul și spre destrămarea omului.

Urmașii lui Adam, neam după neam, s-au asemănat pământului și s-au destrămat, păcătuind cu rușine și murind cu frică și groază. Oamenii se ascundeau de Dumnezeu după pomi, după pietre, după aur și după țărână; și cu cât se ascundeau mai mult, cu atât se depărtau mai mult de Dumnezeu cel adevărat și Îl uitau pe Dumnezeu cel adevărat. Firea, care odinioară se întindea la picioarele omului, s-a ridicat treptat deasupra capului lui, până când, în cele din urmă, i-a acoperit cu totul chipul lui Dumnezeu și i-a luat locul lui Dumnezeu. Și omul a început să se închine firii, adică: să o asculte, după ea să se cărmuiască, ei să i se roage și ei să-i aducă jertfe. Dar firea la care ei se închinau nu se putea izbăvi nici pe sine, nici pe om de moarte și de putreziciune.

Drumul înfricoșător pe care a mers omenirea a fost drumul păcatului; iar acest drum de pierzanie ducea fără greș numai spre o singură cetate prea întristată – spre cetatea morților. Împărații pământești împărăteau peste oameni, iar păcatul și moartea împărăteau peste oameni și peste împărați. Cu cât se înainta mai mult, cu atât povara păcatului creștea tot mai mare, asemenea unui bulgăre de zăpadă ce se rostogolește la vale. Neamul

omenesc ajunsese în cea mai adâncă deznădejde atunci când S-a arătat Viteazul ceresc ca să mântuiască.

Acest Viteaz a fost Domnul Iisus. Veșnic fără de păcat și veșnic nemuritor, El a cercetat cimitirul putrezicios al neamului omenesc, presărând pretutindeni florile nemuririi. De suflarea Lui fugea duhoarea păcatului, iar de cuvântul Lui morții înviau. Dar, din iubire de oameni, El a luat asupra Sa muntele păcatului omenesc, așa cum, din iubire de oameni, S-a îmbrăcat cu trup muritor omenesc. Însă păcatul omenesc era atât de greu și de cumplit, încât sub povara lui Însuși Fiul lui Dumnezeu S-a prăbușit în mormânt.

Fericit de o sută de ori acel mormânt, din care a izvorât râul vieții nemuritoare pentru neamul omenesc! Prin acel mormânt Viteazul S-a coborât până în Iad, unde a sfărâmat tronul Satanei și a nimicit cuibul tuturor uneltirilor viclene împotriva neamului omenesc; iar din acel mormânt Viteazul S-a ridicat până la cele mai înalte ceruri, mergând pe o cale nouă – spre cetatea celor vii. Prin puterea Sa a zdrobit Iadul, prin puterea Sa și-a preaslăvit trupul și S-a ridicat din mormânt – prin propria Sa putere, care este nedespărțită de puterea Tatălui și a Duhului Sfânt. Blând ca un miel a mers Domnul cel fără de răutate la pătimire și la moarte, iar tare ca Dumnezeu a răbdat pătimirea și a biruit moartea. Învierea Lui este un fapt adevărat și, în același timp, prorocie și icoană a învierii noastre – „căci trâmbița va suna și morții vor învia nestrucătoși.” /1 Corinteni 15, 52/

Va întreba cineva: cum se spune că Domnul cel Înviat a biruit moartea, de vreme ce oamenii încă mor?

Toți cei ce intră în această viață prin pântecul mamei ies din această viață prin moarte și prin mormânt. Aceasta este rânduiala. Numai că moartea, pentru noi, cei ce murim în Hristos, nu mai este un hău întunecat, ci o naștere într-o viață nouă și o întoarcere în patria noastră. Mormântul nu mai este pentru noi o beznă veșnică, ci doar o poartă la care ne așteaptă luminoșii îngeri ai lui Dumnezeu. Pentru toți cei plini de iubire față de Domnul cel preaminunat și iubitor de oameni, mormântul a devenit doar cea din urmă piedică pentru a intra în prezența Lui – o piedică slabă ca pânza de păianjen. De aceea slăvitul Apostol Pavel strigă: „căci pentru mine viață este Hristos și moartea un câștig.” /Filipeni 1, 21/

Cum să nu fi biruit Domnul moartea, când moartea nici nu se mai vede de El? Mormântul nu mai este un hău adânc, fiindcă El l-a umplut cu Sine; nici nu mai este întunecat, fiindcă El l-a luminat; nici nu mai este spaimă și groază, fiindcă nu arată sfârșitul vieții, ci începutul ei; nici nu este mormântul patria noastră veșnică, ci doar ușa acelei patrii. Deosebirea dintre moartea de dinainte de Învierea lui Hristos și cea de după aceasta este ca deosebirea dintre un foc mistuitor și flacăra unei lumânări. Atât de temeinică a fost biruința lui Hristos, și astfel „moartea a fost înghițită de biruință.” /1 Corinteni 15, 54/

Va întreba mai departe cineva: cum se spune că Domnul cel Înviat a biruit păcatul, de vreme ce oamenii încă păcătuiesc?

Cu adevărat, Domnul a biruit păcatul. L-a biruit prin zămislirea și nașterea Sa fără de păcat, apoi l-a biruit prin viața Sa curată și fără de păcat pe pământ, apoi l-a biruit prin pătimirea Sa dreaptă pe Cruce, și, în cele din urmă, a încununat toate aceste biruințe prin preaslăvita Sa Înviere. El a devenit leac, leac de încredere și fără greș împotriva păcatului. Cine este molipsit de păcat nu se poate vindeca decât prin Hristos. Cine nu voiește să păcătuiască nu poate împlini această dorință decât cu ajutorul lui Hristos.

Când oamenii au aflat leac împotriva vărsatului, spuneau: „Am biruit boala aceasta!” Tot astfel spuneau și când au aflat leac împotriva gușei, a durerilor de dinți, a durerilor de oase și a altor boli. „Am învins aceste boli! Le-am biruit!” A afla leac împotriva unei boli înseamnă, așadar, a birui boala. Hristos este, fără asemănare, cel mai mare Doctor din istoria omenirii, fiindcă a adus oamenilor leac împotriva bolii mai presus de toate bolile, adică împotriva păcatului, din care se nasc toate celelalte boli și toate celelalte neazuri omenești, sufletești și trupești.

Acest leac este El Însuși, Domnul cel Înviat și Viu. El este singurul și singurul de încredere leac împotriva păcatului. Dacă oamenii și astăzi păcătuiesc și pier din pricina păcatului, aceasta nu înseamnă că Hristos n-a biruit păcatul, ci înseamnă doar că acei oameni nu iau